ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

# ॥ ദശമസ്കന്ധേ ഏകാദശോഽധ്യായഃ ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

# ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

## ॥ ദശമസ്കന്ധേ ഏകാദശോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഗോപാ നന്ദാദയഃ ശ്രുത്വാ ദ്രുമയോഃ പതതോ രവം।
തത്രാജഗ്മുഃ കുരുശ്രേഷ്ഠ നിർഘാതഭയശങ്കിതാഃ ॥ **1** ॥

ഭൂമ്യാം നിപതിതൗ തത്ര ദദൃശുർയമലാർജുനൗ।
ബഭ്രമുസ്തദവിജ്ഞായ ലക്ഷ്യം പതനകാരണം ॥ **2** ॥

ഉലൂഖലം വികർഷന്തം ദാമ്നാ ബദ്ധം ച ബാലകം।
കസ്യേദം കുത ആശ്ചർയമുത്പാത ഇതി കാതരാഃ ॥ **3** ॥

ബാലാ ഊചുരനേനേതി തിർയഗ്ഗതമുലൂഖലം।
വികർഷതാ മധ്യഗേന പുരുഷാവപ്യചക്ഷ്മഹി ॥ **4** ॥

ന തേ തദുക്തം ജഗൃഹുർന ഘടേതേതി തസ്യ തത്।
ബാലസ്യോത്പാടനം തർവോഃ കേചിത് സന്ദിഗ്ധചേതസഃ ॥ **5** ॥

ഉലൂഖലം വികർഷന്തം ദാമ്നാ ബദ്ധം സ്വമാത്മജം।
വിലോക്യ നന്ദഃ പ്രഹസദ്വദനോ വിമുമോച ഹ ॥ **6** ॥

ഗോപീഭിഃ സ്തോഭിതോഽനൃത്യദ് ഭഗവാൻ ബാലവത് ക്വചിത്।
ഉദ്ഗായതി ക്വചിൻമുഗ്ധസ്തദ്വശോ ദാരുയന്ത്രവത് ॥ **7** ॥

ബിഭർതി ക്വചിദാജ്ഞപ്തഃ പീഠകോൻമാനപാദുകം।
ബാഹുക്ഷേപം ച കുരുതേ സ്വാനാം ച പ്രീതിമാവഹൻ ॥ **8** ॥

ദർശയംസ്തദ്വിദാം ലോക ആത്മനോ ഭൃത്യവശ്യതാം।
വ്രജസ്യോവാഹ വൈ ഹർഷം ഭഗവാൻ ബാലചേഷ്ടിതൈഃ ॥ **9** ॥

ക്രീണീഹി ഭോഃ ഫലാനീതി ശ്രുത്വാ സത്വരമച്യുതഃ।
ഫലാർഥീ ധാന്യമാദായ യയൗ സർവഫലപ്രദഃ ॥ **10** ॥

ഫലവിക്രയിണീ തസ്യ ച്യുതധാന്യം കരദ്വയം।
ഫലൈരപൂരയദ് രത്നൈഃ ഫലഭാണ്ഡമപൂരി ച ॥ **11** ॥

സരിത്തീരഗതം കൃഷ്ണം ഭഗ്നാർജുനമഥാഹ്വയത്।
രാമം ച രോഹിണീ ദേവീ ക്രീഡന്തം ബാലകൈർഭൃശം ॥ **12** ॥

നോപേയാതാം യദാഽഽഹൂതൗ ക്രീഡാസംഗേന പുത്രകൗ।
യശോദാം പ്രേഷയാമാസ രോഹിണീ പുത്രവത്സലാം ॥ **13** ॥

ക്രീഡന്തം സാ സുതം ബാലൈരതിവേലം സഹാഗ്രജം।
യശോദാജോഹവീത് കൃഷ്ണം പുത്രസ്നേഹസ്നുതസ്തനീ ॥ **14** ॥

കൃഷ്ണ കൃഷ്ണാരവിന്ദാക്ഷ
താത ഏഹി സ്തനം പിബ।
അലം വിഹാരൈഃ ക്ഷുത്ക്ഷാന്തഃ
ക്രീഡാശ്രാന്തോഽസി പുത്രക ॥ **15** ॥

ഹേ രാമാഗച്ഛ താതാശു സാനുജഃ കുലനന്ദന।
പ്രാതരേവ കൃതാഹാരസ്തദ് ഭവാൻ ഭോക്തുമർഹതി ॥ **16** ॥

പ്രതീക്ഷതേ ത്വാം ദാശാർഹ ഭോക്ഷ്യമാണോ വ്രജാധിപഃ।
ഏഹ്യാവയോഃ പ്രിയം ധേഹി സ്വഗൃഹാൻ യാത ബാലകാഃ ॥ **17** ॥

ധൂലിധൂസരിതാംഗസ്ത്വം പുത്ര മജ്ജനമാവഹ।
ജൻമർക്ഷമദ്യ ഭവതോ വിപ്രേഭ്യോ ദേഹി ഗാഃ ശുചിഃ ॥ **18** ॥

പശ്യ പശ്യ വയസ്യാംസ്തേ മാതൃമൃഷ്ടാൻ സ്വലങ്കൃതാൻ।
ത്വം ച സ്നാതഃ കൃതാഹാരോ വിഹരസ്വ സ്വലങ്കൃതഃ ॥ **19** ॥

ഇത്ഥം യശോദാ തമശേഷശേഖരം
മത്വാ സുതം സ്നേഹനിബദ്ധധീർനൃപ।
ഹസ്തേ ഗൃഹീത്വാ സഹരാമമച്യുതം
നീത്വാ സ്വവാടം കൃതവത്യഥോദയം ॥ **20** ॥

ഗോപവൃദ്ധാ മഹോത്പാതാനനുഭൂയ ബൃഹദ്വനേ।
നന്ദാദയഃ സമാഗമ്യ വ്രജകാർയമമന്ത്രയൻ ॥ **21** ॥

തത്രോപനന്ദനാമാഽഽഹ ഗോപോ ജ്ഞാനവയോഽധികഃ।
ദേശകാലാർഥതത്ത്വജ്ഞഃ പ്രിയകൃദ് രാമകൃഷ്ണയോഃ ॥ **22** ॥

ഉത്ഥാതവ്യമിതോഽസ്മാഭിർഗോകുലസ്യ ഹിതൈഷിഭിഃ।
ആയാന്ത്യത്ര മഹോത്പാതാ ബാലാനാം നാശഹേതവഃ ॥ **23** ॥

മുക്തഃ കഥഞ്ചിദ് രാക്ഷസ്യാ
ബാലഘ്ന്യാ ബാലകോ ഹ്യസൗ।
ഹരേരനുഗ്രഹാന്നൂന -
മനശ്ചോപരി നാപതത് ॥ **24** ॥

ചക്രവാതേന നീതോഽയം ദൈത്യേന വിപദം വിയത്।
ശിലായാം പതിതസ്തത്ര പരിത്രാതഃ സുരേശ്വരൈഃ ॥ **25** ॥

യന്ന മ്രിയേത ദ്രുമയോരന്തരം പ്രാപ്യ ബാലകഃ।
അസാവൻയതമോ വാപി തദപ്യച്യുതരക്ഷണം ॥ **26** ॥

യാവദൗത്പാതികോഽരിഷ്ടോ വ്രജം നാഭിഭവേദിതഃ।
താവദ് ബാലാനുപാദായ യാസ്യാമോഽന്യത്ര സാനുഗാഃ ॥ **27** ॥

വനം വൃന്ദാവനം നാമ പശവ്യം നവകാനനം।
ഗോപഗോപീഗവാം സേവ്യം പുണ്യാദ്രിതൃണവീരുധം ॥ **28** ॥

തത്തത്രാദ്യൈവ യാസ്യാമഃ ശകടാൻ യുങ്ക്ത മാ ചിരം।
ഗോധനാന്യഗ്രതോ യാന്തു ഭവതാം യദി രോചതേ ॥ **29** ॥

തച്ഛ്രുത്വൈകധിയോ ഗോപാഃ സാധു സാധ്വിതി വാദിനഃ।
വ്രജാൻ സ്വാൻ സ്വാൻ സമായുജ്യ യയൂ രൂഢപരിച്ഛദാഃ ॥ **30** ॥

വൃദ്ധാൻ ബാലാൻ സ്ത്രിയോ രാജൻ
സർവോപകരണാനി ച।
അനഃസ്വാരോപ്യ ഗോപാലാ
യത്താ ആത്തശരാസനാഃ ॥ **31** ॥

ഗോധനാനി പുരസ്കൃത്യ ശൃംഗാണ്യാപൂര്യ സർവതഃ।
തൂര്യഘോഷേണ മഹതാ യയുഃ സഹപുരോഹിതാഃ ॥ **32** ॥

ഗോപ്യോ രൂഢരഥാ നൂത്നകുചകുങ്കുമകാന്തയഃ।
കൃഷ്ണലീലാ ജഗുഃ പ്രീതാ നിഷ്കകംഠ്യഃ സുവാസസഃ ॥ **33** ॥

തഥാ യശോദാരോഹിണ്യാവേകം ശകടമാസ്ഥിതേ।
രേജതുഃ കൃഷ്ണരാമാഭ്യാം തത്കഥാശ്രവണോത്സുകേ ॥ **34** ॥

വൃന്ദാവനം സമ്പ്രവിശ്യ സർവകാലസുഖാവഹം।
തത്ര ചക്രുർവ്രജാവാസം ശകടൈരർധചന്ദ്രവത് ॥ **35** ॥

വൃന്ദാവനം ഗോവർധനം യമുനാപുലിനാനി ച।
വീക്ഷ്യാസീദുത്തമാ പ്രീതീ രാമമാധവയോർനൃപ ॥ **36** ॥

ഏവം വ്രജൗകസാം പ്രീതിം യച്ഛന്തൗ ബാലചേഷ്ടിതൈഃ।
കലവാക്യൈഃ സ്വകാലേന വത്സപാലൗ ബഭൂവതുഃ ॥ **37** ॥

അവിദൂരേ വ്രജഭുവഃ സഹ ഗോപാലദാരകൈഃ।
ചാരയാമാസതുർവത്സാൻ നാനാക്രീഡാപരിച്ഛദൗ ॥ **38** ॥

ക്വചിദ് വാദയതോ വേണും ക്ഷേപണൈഃ ക്ഷിപതഃ ക്വചിത്।
ക്വചിത് പാദൈഃ കിങ്കിണീഭിഃ ക്വചിത് കൃത്രിമഗോവൃഷൈഃ ॥ **39** ॥

വൃഷായമാണൗ നർദന്തൗ യുയുധാതേ പരസ്പരം।
അനുകൃത്യ രുതൈർജന്തൂംശ്ചേരതുഃ പ്രാകൃതൗ യഥാ ॥ **40** ॥

കദാചിദ് യമുനാതീരേ വത്സാംശ്ചാരയതോഃ സ്വകൈഃ।
വയസ്യൈഃ കൃഷ്ണബലയോർജിഘാംസുർദൈത്യ ആഗമത് ॥ **41** ॥

തം വത്സരൂപിണം വീക്ഷ്യ വത്സയൂഥഗതം ഹരിഃ।
ദർശയൻ ബലദേവായ ശനൈർമുഗ്ധ ഇവാസദത് ॥ **42** ॥

ഗൃഹീത്വാപരപാദാഭ്യാം സഹലാംഗൂലമച്യുതഃ।
ഭ്രാമയിത്വാ കപിത്ഥാഗ്രേ പ്രാഹിണോദ് ഗതജീവിതം।
സ കപിത്ഥൈർമഹാകായഃ പാത്യമാനൈഃ പപാത ഹ ॥ **43** ॥

തം വീക്ഷ്യ വിസ്മിതാ ബാലാഃ ശശംസുഃ സാധു സാധ്വിതി।
ദേവാശ്ച പരിസന്തുഷ്ടാ ബഭൂവുഃ പുഷ്പവർഷിണഃ ॥ **44** ॥

തൗ വത്സപാലകൗ ഭൂത്വാ സർവലോകൈകപാലകൗ।
സ പ്രാതരാശൗ ഗോവത്സാംശ്ചാരയന്തൗ വിചേരതുഃ ॥ **45** ॥

സ്വം സ്വം വത്സകുലം സർവേ പായയിഷ്യന്ത ഏകദാ।
ഗത്വാ ജലാശയാഭ്യാശം പായയിത്വാ പപുർജലം ॥ **46** ॥

തേ തത്ര ദദൃശുർബാലാ മഹാസത്ത്വമവസ്ഥിതം।
തത്രസുർവജ്രനിർഭിന്നം ഗിരേഃ ശൃംഗമിവ ച്യുതം ॥ **47** ॥

സ വൈ ബകോ നാമ മഹാ -
നസുരോ ബകരൂപധൃക്।
ആഗത്യ സഹസാ കൃഷ്ണം
തീക്ഷ്ണതുണ്ഡോഽഗ്രസദ് ബലീ ॥ **48** ॥

കൃഷ്ണം മഹാബകഗ്രസ്തം ദൃഷ്ട്വാ രാമാദയോഽർഭകാഃ।
ബഭൂവുരിന്ദ്രിയാണീവ വിനാ പ്രാണം വിചേതസഃ ॥ **49** ॥

തം താലുമൂലം പ്രദഹന്തമഗ്നിവദ്
ഗോപാലസൂനും പിതരം ജഗദ്ഗുരോഃ।
ചച്ഛർദ സദ്യോഽതിരുഷാക്ഷതം ബക -
സ്തുണ്ഡേന ഹന്തും പുനരഭ്യപദ്യത ॥ **50** ॥

തമാപതന്തം സ നിഗൃഹ്യ തുണ്ഡയോ -
ർദോർഭ്യാം ബകം കംസസഖം സതാം പതിഃ।
പശ്യത്സു ബാലേഷു ദദാര ലീലയാ
മുദാവഹോ വീരണവദ് ദിവൗകസാം ॥ **51** ॥

തദാ ബകാരിം സുരലോകവാസിനഃ
സമാകിരൻ നന്ദനമൽലികാദിഭിഃ।
സമീഡിരേ ചാനകശംഖസംസ്തവൈ -
സ്തദ് വീക്ഷ്യ ഗോപാലസുതാ വിസിസ്മിരേ ॥ **52** ॥

മുക്തം ബകാസ്യാദുപലഭ്യ ബാലകാ
രാമാദയഃ പ്രാണമിവൈന്ദ്രിയോ ഗണഃ।
സ്ഥാനാഗതം തം പരിരഭ്യ നിർവൃതാഃ
പ്രണീയ വത്സാൻ വ്രജമേത്യ തജ്ജഗുഃ ॥ **53** ॥

ശ്രുത്വാ തദ് വിസ്മിതാ ഗോപാ ഗോപ്യശ്ചാതിപ്രിയാദൃതാഃ।
പ്രേത്യാഗതമിവൗത്സുക്യാദൈക്ഷന്ത തൃഷിതേക്ഷണാഃ ॥ **54** ॥

അഹോ ബതാസ്യ ബാലസ്യ ബഹവോ മൃത്യവോഽഭവൻ।
അപ്യാസീദ് വിപ്രിയം തേഷാം കൃതം പൂർവം യതോ ഭയം ॥ **55** ॥

അഥാപ്യഭിഭവന്ത്യേനം നൈവ തേ ഘോരദർശനാഃ।
ജിഘ്രാംസയൈനമാസാദ്യ നശ്യന്ത്യഗ്നൗ പതംഗവത് ॥ **56** ॥

അഹോ ബ്രഹ്മവിദാം വാചോ നാസത്യാഃ സന്തി കർഹിചിത്।
ഗർഗോ യദാഹ ഭഗവാനൻവഭാവി തഥൈവ തത് ॥ **57** ॥

ഇതി നന്ദാദയോ ഗോപാഃ കൃഷ്ണരാമകഥാം മുദാ।
കുർവന്തോ രമമാണാശ്ച നാവിന്ദൻ ഭവവേദനാം ॥ **58** ॥

ഏവം വിഹാരൈഃ കൗമാരൈഃ കൗമാരം ജഹതുർവ്രജേ।
നിലായനൈഃ സേതുബന്ധൈർമർകടോത്പ്ലവനാദിഭിഃ ॥ **59** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ദശമസ്കന്ധേ പൂർവാർധേ വത്സബകവധോ നാമ ഏകാദശോഽധ്യായഃ ॥